Nr. 77. Anulu XXXI.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineé's, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 18/6 Octobre 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Societatea academica romana.

(Urmare.)

Discursulu dlui Hodosiu, rostitu in siedinti'a solemna a societatei academice dela 15 Septembre.

Domniloru! vreu se vorbescu despre literatura si bele-arti.

Dloru in istori'a umana abia póte fi ceva mai deleptatoriu mai instructivu si mai satisfatoriu decatu istori'a literaturei si a beleloru arti. Si au si ele dilele frumóse si timpii de furtuna; sórtea si revolutiunele loru stau totudéun'a mai multu séu mai pucinu in legatura imediata cu sórtea si revolutiunele tieriloru unde se cultiva, prospera si cresce.

Cu glori'a de eroi, sciintiele se asociéza; ele o facu eterna, ele inflorescu, unde domnesce abundanti'a; se opresce bucurosu in sinulu de pace si progresséza si se inmultiescu in léganulu de libertate. Dar' unde spiritulu de ordine publica incepe a se molesi séu chiaru a inceta, acolo trece si se usca si florea loru; unde se nasce si tienu turburari civili, acolo cadu si ele dela calea loru; si se deprava, se perdu séu se stingu cu totulu acolo, unde miseri'a continua aceleréza perirea unui poporu. Reintórcerea loru, cá si sborulu porumbului la barca, aréta ca tempestatea a trecutu; si niciodata geniulu sciintieloru nu apare mai cu taria si mai divitiosu, decatu déca o mana triumfante si pacifica, dupa cutrierari veementi si dà scutu, favoru si onóre.

Premitiendu aceste, vreau se arunca o privire rapede asupra momenteloru mai de frunte ale acestei memorabile parti din istori'a ómeniloru. Va fi scurta acésta privire, va fi mai scurta si mai rapede decatu sborulu cugetului asupra unei imensitati vaste si pline si abundantie de lucruri umane si divine, ce mintea omului abia le póte cuprinde tóte.

Voiu face dóue parti. Me voiu intretiené mai anteiu cu primele diece secle ale erei nóstre dela Christu; voiu trece apoi la cele ce urméza pana astadi. Nu dau nici o insemnatate acestei impartiri. E impartire de o pucina pausa; voiu face cá lucratoriulu de tóte dilele, care lucrandu pana la amédi, sta si cugeta la timpulu trecutu si la lucrulu ce a facutu si apoi lucra, mérge mai departe

I.

Se incepemu de indata cu un'a dintre cele mai frumóse epoce ale literaturei. Sub Augustu, in acestu evu brilantu si atatu de memorabile pentru sciintie, unde unu Virgiliu, Oratiu, Tibulu, Ovidu si atati multi alti, ei -si cantau poemele loru nemuritóre, — literatur'a romana a serbatu triumfulu celu mai maretiu; dar' pe acelu timpu Rom'a erá dómna a totu pamentului, si literatur'a romana erá literatur'a a tóta lumea. Unu numeru atatu de straordinariu de barbati mari, unu confluesu atatu de remarcabile de diferite spirite, parcau ca voiescu a nu lasa nimicu nici de a mai face nici de a mai cugetá. Acestu evenimentu, se'lu ascriemu óre evolutiuniloru si cutrieraturiloru politice ce chiaru se petrecusera? — Omulu in intunerecu, mai tare dorésce lumin'a; spiritulu asupritu mai ardintsmente aspira la libertate; dupa revolutiuni civili, dupa frecari sociali mintea si spiritele in pace, vérsa cu abundantia creatiunele sale.

Dupa evulu lui Augustu, urméza timpii lui Traianu, Antoninu si Marcu-Aureliu. Aici póte ca aflamu puteri mai pucinu productive, ma vedemu fara dubiu mai multa viétia, mai multu gustu adeverat. Unu spectaclu atatu de incantatoru, abia mai aflamu in tóta istori'a; unu timpu, unu periodu acest'a, unde cultur'a spirituale si a animesi stá la deplin'a sa flóre; si ordinea sociale serbá serbatórea cea mai frumósa; unde 150 miliónе de ómeni traiescu in plenitudinea pacei si abundantiei, unde arti si sciintie, ornamentulu si dulcedinea vietiei, se estindu in tóte partile imperiului, dela tiermurii Eufratelui pana la marginile Caledoniei, dela isvorulu Dunarei pana la aren'a ardinte a Africei, si unde spiritulu artei face pompa in edificiuri, in cadruri si statue pretutindeni, in monumentele publice din cetati si in adornarile bogate ale casteleloru.

Cu alu treile secolu ajungemu la unu punctu, unde ni se deschide alta cale. Unu punctu de more desepartire e ací. Literatura pagana inceta; literatur'a crestina incepe. Pe candu imperiulu merge cu incetulu perindu in anarchie, pe atunci entusiasmulu unei religione persecutate suptu conducerea secreta a providentiei Dumnedieesci pune fundamentu la o transformare spirituale din cele mai memorabile.

Dar' pucinu dupa aceea, in secluiu cinci, unu desastru formidabile amenintia literator's, si pucinu a lipsitu de nu s'a perdutu sciinti'a de de pe totu pamentulu. Vedemu popórele nordice, asemene torenteloru sfasietórie a irumpe, a derimá edificiele sociali si a nimici tóta civilisatiunea. Musele fogu dinaintea cursului loru devastatoriu, sciintiele se ascundu si disparu, monumentele se mutiléza séu se ruinéza; in scurtu, lumin'a spirituale se stinge la resuflulu barbariei, si in grósa intunecime se invelesce pe lungu timpu totu Occidentulu. Asupra patriei unui Seneca Lucanc, Traianu si alti o mie, era se inaltia cea mai cruda nesciintia, si tierile unde mai tardiu Racinii, Cornelii, Newtonii, Lesaingii si Leibnitii au vediutu lumin'a, eran acum locuite de ómeni, pe cari glori'a armei bine, ca'i numesce eroi, pentru cari inse in dominiulu sciintielorn trebue se le denegi si dreptulu de a-si scrie numele. Tóte se pareau in acelu timpu, ca s'au conjuratu contra culturei spirituale. Anticulu si marele redutu alu maretieloru monumente, Rom'a, de patru ori fù ocupata si de state ori devastata in secluiu cinci si siése, mai anteiu Goti, apoi Vandalii, Longobardii si in urma soldatii lui Belisariu au prostituitu barbaramente focularielu atatoru lumini.

Singuru aceste nume atatu de inemice ar tilóru aréta indestulu trist'a sórte, ce ajunsese asupra pamentului civilisatiunei, si spunu pré apriatu de unde vine acea, ca de atunci de atate amaru de secle atau tesauri se scotu din pamentulu romanu.

Pe candu Rom'a astfelu se cotropi cu totu ce avea frumosu, nu mai pucinu formidabile loviturí suferira sciintiele in alte parti. La Constantinopole, in secluiu cinci, su arsu 120 mii de tomuri, intre cari se dice, ca se aflau si operile lui Omeru scrise cu litere de auru; in secluiu siepte Omaru califulu a lassatu a se aprinde faimós'a biblioteca Alecsandrina, si cu acést'a a peritu pentru lume cele mai insemnate tesaure.

In midiloculu atatoru loviri fatali ale sórtei in intunericulu desolatoriu, amiculu de sciintie, cu anim'a ancsiósa si cu ochiu timidosu cauta impregiuru, óre unde si din cotro va se mai resara lumin'a; si abia o lampa langeda luminéza de catra Constantinopole. In resiedinti'a imperatiloru incescu inca unele ultime schintei alu focului divinu, ruine de cultura se mai vediu inca mai fara poterea reinviarei, si numai ca aratari si semne de epoca de perire. Grecii profundamente cadiuti, vani, inbitori de cérta, lasi si corupti nu lasau nici sperantí'a macaru a unei amelioratiuni consolatórie si lumea erá constrinsa a asteptá asta amelioratiune dela barbari chiaru. Si intr'adeveru asta gloria nobile erá reservata pentru califulu Aarun-Al-Raschid dela Bagdatu; elu batendu grecii inaintea Constantinopolei, a potutu cá se'i dè copiis din pretiósele si eruditele loru manuscripte.

Acésta fapta inalta, o póte alegá orisare musulmanu cá demna compensare pentru facerea de reu a lui Omaru la Alecsandri'a. La chiamarea creatória a lui Al-Raschid, se imple curtea lui de invetiati si poeti, literatur'a incepe a se redicá si a inflori intre arabi, si tristele muse isi afla timpiulu loru in Oriente. In darnu, Carolu si Alfredu in Occidente aspira cu simtiulu loru inaltu, la asemene gloria; adoperarile loru grandióse se pléca inaintea tristului destinu; nici o emulatione nu e in stare a face cá opulu loru se progreseze, ba nedemnii succesori strica si cea ce au facutu ei.

Astfelu ni se aréta in urma, secolulu alu dieceles, in tóta turpitudinea superstitiunei, absurditatii, duritatii si ignorantiei. Sciintiele sunta ingropate in monastiri, unde se refugiasera la calogari, cari no erau preotii, ci numai custodii loru; artile frumóse ingropate suptu mas'a diforma a monumenteloru gotice; starea morale a societatii miserabile pana la desperare; pretutindeni numai stultitia si pasioni depravate; asia in estu tóte graciele, totu gustulu bunu, tóte relatiunile delicate, cari, facu si inaltia suavitea vietiei, si se parea, ca au fugitu din societatea ómenilorn, spre a se completá cadrulu unui periodu selbaticu si oribile, care nu meritá alt'a decatu cá prosperitatea se'lu insemne cu numele de secolulu de feru.

Se ne oprimu ací pucinelu pentru a trece la a dóu'a parte a recensiunii nóstre scurta si rapede cá si cea de pana ací. (Va urmá)

Congresulu bisericescu romanu gr. or. in Sibiiu.

(Urmare.)

In siedinti'a VI 24 Sept. (6 Oct.) dupa currente presied. presentéza unu recursu dela oradiani si bihoreni, care cere restaurarea episcopiei oradiene. D. Cerména unu recursu alu comunei mieste cu serbii Mehala langa Timisiór'a; se dau comisiunei.

Escel. Sa dlu presiedinte provóca comisiunea, esmisa in privinti'a proiectului de lege, adusu de ministeriulu de culte si instructiunea publica pentru regularea scóleloru poporali.

Dlu dep. Babesiu cá referinte dice ca obiectulu, cu carele au fostu insarcinata comisiunea de 9 este de insemnatate estraordinaria, pentru ca proiectulu staca dreptulu autonomiei nóstre bisericesci. Comisiunea esmisa nu s'a multiamitu a desbate obiectulu acest'a numai in sinulu seu, ci au ascultatu in conferintie private si opiniunea totalitatiei. Asia dara propunerea comisiunei este votulu maioritatiei, acceptatu de totalitatea membriloru congresuali si este dorinti'a comuna. De aceea se marginesce a cetí propunerea comisiunei si apoi a face unele observari (cetesce propunerea comisiunei publicata in Nr. tr.). Deslusiesce apoi, ca intrebarea cea mai deficila in cestiunea de facia au fostu, ce o de a se intreprinde spre ajungerea scopului.

In privinti'a acést'a spune, ca s'a manifestatu diferintia, pentru ca unii, si la inceputu partea cea mai mare, au fostu de acea opiniune, ca pasii se se specifice si se se dica deadreptulu, ca Esc. Sa aru avea se se indrepte mai anteiu catra regimu si catra corporatiunea legiuitóre, pentru ca proiectulu acest'a este predatu unei comisiuni ad hoc.

Esc. Sa se fia potitu in numele congresului se faca prin acestu temeiu pasii de lipsa. Dra déca acesti pasi aru fi fara resultatu, atunci se se intrepuna la Maiestate, cá se denege sanctiunea acestui articlu de lege, spre delaturarea

periculului amenintatoriu autonomiei bisericei nóstre, maioritatea inse, condusa de credintî'a si principiele constitutionali a aflatu mai cu cale, se se conceréda lucrulu preste totu Esc. Sale si se astepte resultatulu dela pasii ce i va afla Esc. Sa de buni si face in privinti'a acést'a. Vorbitoriulu si au reservatu dreptulu, a aminti acésta impregiurare, pentrucâ se nu remana ne atinsa seriositatea cestiunei, cu carea au decurau desbaterea in comisiune si in conferintie private si ca nimenea se nu presupuna, ca acei 9 membrii si congresului au lastu cestiunea acést'a importanta si statu de grava, pré usioru.

Esc. Sa dlu presiedinte: Nu e indoiéla Domniloru, ca fiecare dintre Dvóstra n'aru avé libertate deplina de cugetare, de vorbire si vo tisare si tocmai acést'a impregiurare mi demanda mie, se primescu concluculu domniloru vóstre. Cá barbati liberi, cá barbati neintimidati v'ati esprimatu, se faceu cu pasii necesari in tréb'a acést'a. Intr'adeveru eu ii voiu face, cu atat'a mai multu, cu catu legea acést'a se aiba urmari odiehnitóre si pentru autonomi'a bisericei nóstre. Cumca si eu voiu face libera si neinteresata toti pasii, ce i voiu socoti de corespundietori scopului, amu din viéti'a mea fapte reali, pentru ca eu amu fostu pentru autonomi'a scóleloru confesionali inca atunci, candu cei mai multi membri ai congresului nostru de acum, s'au loptatu pentru nimicirea pretensioniloru nóstre legali si sfundu taietórie in viéti'a nóstra. Déca m'amu loptatu pentru scóteres scóleloru nóstre confesionali de sub puterea unui regimu absolutisticu, inca si in contra convingeriloru confesionaliloru nostri, mi puteti crede, ca acum sub regimu constitutionalu nu me voiu loptá mai pocinu si cu inima mai slaba (se traiésca!).

Dlu dep. Hodosiu se róga de cuventu.

Dlu dep. Macelariu: Se asteptamu pre Ecs. Sa se finésca!

Esc. Sa dlu presiedinte continuandu propune, a se votá motiunea, care s'au facutu din partea comisiunei (se primesce motiunea).

Dlu dep. Hodosiu crede, ca nu se póte pune intrebarea asia, ca primescese propunerea comisiunei séu ba, ci ca primescese in apretiare, si déca se va primí, atunci se urméza desbaterea generala si apoi cea speciale.

Dlu dep. Maniu dice, ca déca s'au enunciatu, se se primésca desbaterea generala cá basa a desbaterei speciale, de acést'a nu mai póte fi vorba, pentru ca insusi dlu reportatoriu au declaratu, ca acésta motiune este numai dupa forma a comisiunei, in fapta inse a maioritatiei congresului. Esc. Sa au avutu totu dreptulu, a pune intrebarea, ca primescese propunerea comisiunei séu ba, pentru ca vediù, ca nimenea nu s'au insinuatu la vorbire.

Dlu dep. Hodosiu: Eu m'amu insinuatu la vorbire.

Dlu dep. Maniu se dechiara, ca nu simtiesce cu principiele aduse inainte, cá propunerea comisiunei se se primésca de basa generala si speciala (se se primésca en bloc).

Dlu dep. Hodosiu facundu unele observari la propunerea comisiunei, arata, ca e neindestulitu cu formularea propunerei, pentru ca de si tóte considerantele si tóte argumentele, ce se aduce in contra proiectului de lege, in cestiune, care este indreptatu catra dieta si dupa votare se va substerne sanctionei Mai. Sale, totusi vede o ingrigire mare. Crede mai departe, ca conclusiunea facuta din aceste considerante nu este destula de logica, cá se se róge de presiedintele se faca pasii necesari, ci ca aru fi mai conformu demnitatiei congresului aduceres unui concluau decisivu, prin care congresulu se'si esprime chiaru aprobarea si desaprobarea sa, cu privire la o lege, care tale in autonomi'a bisericei. In puteres autonomiei, bisericia are dreptu, de a ecsiste, are dreptulu assecuritatiei, care'lu ecsercita prin proteste si reclame, pentrucâ bisericia are dreptu de a aduce legi, dar nu are dreptu materialu, ci numai putere spirituala. Unu proiectu de lege alu ministeriului póte fi celu mai bunu, vine inse dela o corporatione straina, ce nu are dreptu, a se amestecá in dreptarile bisericesci. In fine aduce si acést'a la cunoscinti'a congresului, ca congresulu se protesteze in protocolu a priori in contra oricâroru legi, care se facu pentru scól'a si bisericio'a nóstra. Aru fi de doritu, cá acestu concluau se'lu faca congresulu; dara fiinduca maioritatea comisiunei, nu va mai suscitá propunerea sa, acestea le amintesce numai pentru cá se remana urme in protocolu, éra de altmintrea primesce propunerea de obiectu alu desbaterei speciale.

In fine dupa cateva motiuni Esc. Sa dlu presiedinte face intrebarea, ca primesce congresulu propunerea comisiunei de 9? (se primesce).

Esc. Sa dlu presiedinte in o vorbire mai lunga, arathi, ca facia cu afacerile comisiunei de 27 e silitu a repetí cele ce le-au disu in siedinti'a de joi, unde a espusu punctulu de manecare, de care fù Esc. Sa conduau la elaborarea proiectului ce se afla la comisiune.

Eu amu spusu, continua Esc. Sa, ca nimicu nu au fostu asiá departe dela mine decatu o volnicia. Amu avutu nu unu congresu de 90 barbati, ci amu avutu inaintea mea unu milionu si siese sute de mii de poporeni credintiosi. Si tóta stradania mea eră indreptata spre mangaierea loru, precum cetimu in cartea santei Evangelie fara prerogative in poporu si biserica, ci pre basea egalei indreptatiri. Eu amu aduau inainte cuvintele lui Balsamonu, unde dice: „oficia non sunt potestatis sed dignitatis et auctoritatis canonii." De sici amu cutedistu a afidá pre congresu, ca, ce amu scrisu eu, nu amu scrisu cu potestate episcopala, ci amu depusu acesa pre harthia pre basa auctoritatiei si dignitatiei canónelóru, adaugundu, ca salus ecclesiastica est suprema lex. Prin urmare renoiescu rugarea mea, ca intre membrii comisiunei se aiba bunatate a delaturá orice banuiala din elaboratulu meu, ca si cum acolo aru fi nisce dispositiuni de intielesu dubiu. Nu suntu domniloru, déca veti avea bunatate ami spune, ca unde aveti dvóstra vr'o banuiala, atunci me voiu rectificá cu canonulu respectivu dara se ve feriti si dvóstra, se nu purcedeti din speculatiune (ilaritate).

Dlu dep. Cosm'a: Onoratu congresu! Eu inca a'si avé se facu o propunere, care me rogu se se considere de urginte. Este in Pest'a o deputatiune denumita a fundului scóleloru gr. or. Suntu mai multe fonduri, cari stau sub manipulatiunea acestei deputatiune. Intr'altele este si unu fondu dóra din alu doilea deceniu alu acestui seculu intemeiatu, spre acelu scopu, cá din fondulu acest'a se se faca pensiuni pentru invetiatori, cari nu mai suntu in stare, a si duce deregatoriile, si dóra si preparandi'a din Arad inca s'au ajutatu din fondulu acest'a. S'au facutu dispositiunea, cá se platésca din lefele invetiatoriloru 10 procente si pre urma s'au facutu si unu disou, care bani s'au administratu prin pomenit'a deputatiune. Deputatiunea acést'a, care sta sub guvernu si tragea léfi'a sa din banii, cari i avea sub administratiune. Membrii acestei deputatiuni i au denumitu guvernulu. Guvernulu au denumitu la acést'a deputatiune nisce ómeni, cari n'au pricepútu lucrulu, ómeni de rea credintia, ca-ci au fostu unu timpu, candu s'au defraudatu din banii acesti'a preste dieci de mii, care defrandatori tragandusse la respundere, s'au sinucisu. Poporulu nostru vediendu, ca nu'si ajunge soopulu au denegatu platirea auctei acestei'a in fondulu pomenitu.

De vreo cativa ani inse de candu s'a despartitu bisericia nóstra de cea serbésca, s'au provocatu tóte comunele, care suntu in restantia cá se platésca. Acésta restantia déca mi aducu bine aminte, in cercululu Beiusiului trece preste 15.000 fl. v. a. Noi nu amu vrutu se platimu si amu reclamatu la locurile mai inalte de unde amu capatatu acelu resultatu, ca recursulu nostru nu se ia in considerationee, si s'a ordinatu nóua esecutiune. Eu poftescu dara, de óre ce la contribuirea restantieloru acestor'a numai comunele romane suntu constrinse cá se se starnidsca esecutiune mai departe si mi iau voia a face urmatórea propunere: (ceteace propunerea).

D. dep. Ratiu propune: Maritulu congresu se binevoiésca a alege din sinulu seu un'a comisiune, care se faca apoi unu proiectu despre acesa, ca in ce modu s'ar poté face unu fondu corespundietoriu pentru ajutorarea preotiloru vaduvi? Scurtandusse isvórele din cari s'aru poté formá acestu fondu.

Ambe propunerile se dau la comisiunile respective. —

In siedinti'a VII dlu dep. Borlea interpelléza presidiulu, déca e dreptu, ca corespondientî'a consistoriului cu guvernulu se pórta in limb'a straina. — Mai multi deputati luara parte la discutarea acestui obiectu si dep. Ioanoviciu asigurá, ca la ministeriu se primiscu hartie si in limb'a romana. Reportulu resp. e scurtu numai in „Tel. Rom." si amu dori se'lu cetimu intregu. Se publica si „statutulu organicu", care se va desbate. —

Subscrierile la pronunciamentulu din Blasiu.

(Urmare.)

XVII. Fiindu pronunciamentulu din 15 Maiu a. c. alu Romaniloru adunati pe „Campulu libertatei" — la Blasiu — sinceer'a manifestare a celoru mai drepte, juste si legali dorintie ale natiunei romane de sub sceptrulu austriacu; subscrisii, cá adeverati fii si natiunei romane, ni tienemu de cea mai santa detorintia a ne alaturá pre langa acelu pronunciamentu, si alu primí de alu nostru, ceea ce prin acésta dechiaramu in faci'a lumei.

Datu in opidulu Halmagiu, comitatulu Zarandu, lun'a lui cuptoriu 1868.

Urau Lucaciu proprietariu, Simeone Moldovanu, Serafimu Giula, Nicolau Costina invetiatoriu, Nicolau Gioldea propr., Ioane Sida propr., Petru Birta parochu gr. cat. romanu in Halmagiu, Teodoru Subo docente si propr., Ioane Popescu invetiatoriu primariu, Ioane Costina docente si propr., Georgiu Mihailovici propr., Irimie Daniclu, Ioane Fauru propr., Pasca Catana, Petru Buta propr., Sirbanu Uraa, Nicolau Nyiga, Petru Magheru sergente, Nicolau Costina, Petru Pecurariu propr. in opidulu Halmagiu, Ioane Chisiu, Petru Costina, Ios. Paicu, Stefanu Cigarida maiestru, Alecsandru Lucaciu propr., Ioane Jula parochu, Georgiu Popescu administratoru de par. in Lucesiór'a, Petru Cristea, Arsenie Aronu propr., Nicolau Robu notariu comunale si propr. in Halmagiu, Ioane Osna propr., Nicolau in Lucaciu docente si propr., Tabia Toda propr., Dimitriu Balta propr., Nicolau Busia, Nicolau Costina, Eftimie Costina Nicolau Pecurariu, Ioane Toda cive si propr., Ioane Circesiu propr., Arsenie Busia propr., Georgiu Moldovanu propr., Georgiu Cainapu propr., Iovu Feieru preotulu Ocsiului si alu Casanesciloru, Georgiu Forasiu docente in Vati'a, Iovu Feiru preotu in Tirnav'a si propr., Ioane Leucianu preotu gr. or. si propr., Nicolau Cristea docente, Gavrilu Cristea docente, Mihailu Popoviciu parochu si propr., Grigoriu Grigorescu preotu in Halmagiulu, Zenovie Jude par. in Poinaru, Nicolau Morariu parochu, Iosifu Leucianu propr., Maximu Popoviciu preotu in Banesci si Cristesci, Georgiu Lucaciu docente si propr., Ioane Stefa preotu in Sirbi, Georgiu Popoviciu propr., Todoru Steopa propr. in Halmagiulu, Todoru Sandru, Adamu Suba preotu, Nicolau Butariu preotu in Bodesci si Mermesci, Georgiu Lucaciu propr., Andrea Puticiu propr. in Halmagiu si notariu comunale, Antoniu Morariu, Maximu Tontina, Pavelu Mihitiu, Iosifu Mezesiu docente si propr., Vicentiu Popoviciu, Teodoru Tontia. — (Va urmá)

Memorandulu

romaniloru din scaunele filiale ale Seliscei si Talmaciului, datu dietei din Pest'a in sied. din 7 Augustu 1868.

(Capetu.)

De si dela inceputulu seculului alu 19-lea nu au ocurutu tocmai asemenea casuri si pentru scaunulu Seliscei de repetite ori au protestatu in contra saupririlor asiloru, apoi nu mai poté incapea dupa cele espuse in acést'a suplica, nici o indoiéla, ca ambele scaune precum si comunele granitieresci din scaunulu Sibiiului au fostu si suntu de un'a si acelasi natura cá comune libere, pre fundulu regescu d. é. cá si Resinariulu si celelalte comune romane si sasesci in scaunu.

Scaunulu Seliscei nu au intardiatu a se folosi de dreptulu seu din rescriptulu regescu, si prin procuratorulu fiscalu Pál Iosifu a inmanuatu procese la tabul'a regia din Maros-Vásárhely sub pr. 16 Iuniu 1841 Nr. 17 in contra siepteloru judecie.

Siepte judecie inse érasi s'au feritu de a se lasá in meritulu causei si au espusu o exceptiune in contra competintiei tablei regescî, carea inse prin decisiunea gubernului din 22 Iuliu 1843, Nr. 3165, si in urm'a recursului asiloru, si prin sententi'a cancelariei aulice din 4 Iuliu 1844, Nr. 2206 (Nrulu guberniale 4970), s'a respinsu, recunoscandusse tabl'a de competenta,

Apoi au redicatu sasii exceptiune contra actoratului, servindase de „procuratoria revocatio“ si de tóte exceptiunile putintióse si concese de legile de mai insainte, voindo a amená numai decisiunea causei in meritu.

Sasii inse, cu tóte aceste exceptiuni, au cadiutu, precum dovedescu actele concernenti (sentinti'a guberniale din 5 Decembre 1845 Nr. 7524, la tabl'a regésca sub Nr. 20 ex 1846); inse decidere in meritulu causei, cu acést'a s'a amenatu pana la 1848, fiindu in timpulu acest'a advocatulu siepteloru judecie acum fostulu Comes Conradu Schmidt. — Tabl'a regésca inse in urm'a miscariloru intrevenite, si-au tienutu ultim'a siedintia in 8 Aprile 1848, — si asia nu a mai pututu decide in meritulu causei, care decisiune de siguru erá se ne elibereze de tóte pretensiunile sasiloru din contractulu din anulu 1774.

In luptele dela 1848 si 1849 s'au perdutu mai multe acte ale nóstre, — éra cele ce au mai remasu in archivulu tablei regesci si alu directoratului fiscalu, dupa asiedierea procuraturei finantiali in Sibiiu, sub procuratoriulu Conradu Schmidt, — fostulu advocatu alu sasiloru, — s'au transpusu la acésta procuratura, de unde tardiu desteptandose ómenii, le-au scosu, dintre cari inse multe au lipsitu.

Sasii, contra rescriptului regescu suau amintitu si inca si sub decurgerea procesului incaminatu in urm'a acelui rescriptu pré insitu, — si la dietele din 1841—1843 si 1846 au cerutu a se lasá scaunule nóstre sub jurisdictiunea loru cá apendice la scaunulu Sibiiului.

Esindu legile din 1848, sub alu carora scutu au crediutu a'si castigá suplicantele scaune eliberarea, au asternutu in an. 1848 scaunulu Seliscei asemenea suplica a sa la ministeriulu Ungariei de atunci; inse impregiurarile acelui timpu au impedecatu tóte incrarile si in cas'a nóstra.

Cele mai multe acte si documente citate, in acésta suplica, le putemu produce la timpu de lipsa.

Ce a urmatu cu noi dupa stergerea absolutismului, amu aratatu pre scurtu la inceputu.

Inalta diet'a!

Traimu in cea mai tare credintia, ca acum dupa reinviarea constitutiunei nu va mai fi cu putintia cá universitatea sasésca se mai pasésca contra nóstra cu pretensiunile sale nedrepte si nefundate; nu va mai fi cu putintia, — facia cu drepturile si libertatile nóstre documentate, — cá ea se ne eschida din fundulu regescu si dela beneficiele acestui'a, ca-ci, precum s'a pututu vedé, cea mai mare parte din averea asia numita nationale sasésca a incursu din pamenturile nóstre si din sudorile scaunaliloru nostre.

Cu nedreptulu si in contra legei s'au datu la an. 1863 muntii scaunelor Seliscei si Talmaciu in posesiunea universitatei sasesci, si i s'a promisu desdaunare pentru acesti'a; cu nedreptulu s'au rebonificatu din averea statului si a tierei decimele si tacsele robotali in folosulu universitatei sasesci; cu nedreptu mai tiene inca si astadi acea universitate regalele nóstre; cu nedreptulu se retiene actele si documentele nóstre in archivulu Sibiiului, in fine cu nedreptulu ne tiene pre noi universitatea sasésca si astadi eschisi dela partiparea la drepturile politice in scaunulu Sibiiului, dela alegerea amploiatiloru, — si suntemu gubernati inca totu de atari amploiati, inspectori, ce'si sustienu si astadi curii dominali in Selisce si Talmaciu pre basa numai a suau amintitului proiectu Bruckenthaliano, care niciodata nu a fostu sanctionatu.

Inalta dieta! Redimati pre drepturile nóstre aratate aci pre scurtu, pentru cari se voru putea aduce si mai multe documente chiaru si din archivulu Sibiiului (d. protocólele teritoriale ale scaunului Selisce etc.) si considerandu, ca causele nóstre au fostu chiaru si obiectu alu desbateriloru dietale si s'au amintitu si decisu despre ele in legile patriei; indreasnima a asterne umilit'a rugaminte:

Inalt'a dieta se binevoiésca:

1. A avé considerare la desbaterea obiecteloru atingatóre de referintiele urbariale, cu acea impreginare, dovedita, ca noi suntemu dechiarati afara de statulu urbariale. . . .

2. A considerá facia cu organisarea fondului regescu starea nóstra dovedita in privinti'a amintitatiunei si jurisdictiunei; si a orendui, cá scaunulu Seliscei, scaunulu Talmaciului, si comunele granitiare, Jin'a, Orlatu, Vestemu si Racoviti'a, se remana anecsate la scaunulu Sibiiului, si respective cá scaune filiale ale acelui'a, si la acestu scaunu colectivu alu Sibiiului se'si esercediteze tóte drepturile politice dimpreuna cu sasii si romanii din celelalte comune ale scaunului Sibiiului, cari tóte se'si aiba in Sibiiu, dupa analogi'a organismului comitatelor, dicasteriulu loru, aleu administrativu si judiciariu; éra pentru scaunele filiale ale Talmaciului si Seliscei private cá cercuri (érasi ale scaunului Sibiiului) se se alége cate unu jude espusu si cate unu inspectoru (szolgabiró) cu residentiele in comun'a principala a scaunului filiale.

3. A luá din nou la desbatere si la otarire cestiunea muntiloru revindecati, cari fiindu asiedisti pre granitii'a tierei, santu de mare insemnatate pentru tiéra, si a se dá celoru ce li cuvinu indereptu. . . .

4. A luá in drépta consideratiune documentatele nóstre drepturi alodiale, la pertractarea obiecteloru atingatóre de regalii, precum a corectá dreptulu séu nedreptulu, cu care au primitu universitatea sasésca desdaunarile pentru scaunulu Selistei si alu Talmaciului, din averea statului, in fine

5. A demandá, cá tóte documentele, actele si scrisorile atingatóre si concernente de scaunele nóstre, se ni se estradè din archivulu Sibiiului. —

Cu acestea remanemu cu adenca supunere.

Brasiovu 16 Oct. Ni se referesce cu tóta securitatea, ca in partile Zernestiloru si ale Brânului nici o simptoma de bóla de vite nu se arată estimpu si totusi communicarea, cu vite cornute, e oprita de sasii din Rosnovu, cu Brasiovulu. Óre ce volnicia strictatiósa si daunatiósa e acésta? Dupace de pe alte locuri fara bóla, cara cu vite vinu mereu la Brasiovu. Suferimu mai multu noi brasiovenii pentru capriciele unoru svatosi. Interpelamu pentru unu respunsu oficiosu! —

Sibiiu 6 Oct. „T.“ In siedinti'a lunaria a comit. tienuta astadi, intre altele, s'a pertractatu mai alesu cesu'a impartirei stipendieloru preliminate din partea adunarei generale a Asociatiune trans. tienute la Gherl'a in 25 si 26 Augustu pre an. scol. 1868/9 pentru care se publicease concursu in 1 a Oct. c. n. s. c. Acele pre bas'a documenteloru produse, si cesaminate cu tóta scrupulositatea s'a conferitu in modulu urmatoriu:

1. Unu stipendiu de 100 fl. v. a. destinatu pentru unu juristu afara de patria, s'a conferitu tinerului Demetriu Teodoru juristu in alu IV anu la universitatea din Pest'a.

2. Altu stipendiu de 80 fl. destinatu pentru unu juristu in patria s'a datu lui Nicolau Prosteanu juristu in alu III-lea anu la academi'a regia din Sibiiu.

3. Cele dóue stipendie de cate 300 fl. destinate pentru ascultatorii de filosofia, s'a conferitu tineriloru: Petru Prodanu si Ioane Mariusiu, ambii maturisanti.

4. Stipendiulu de 330 fl. v. a. destinatu pentru unu agronomistu s'au datu tinerulu Stefanu Chirila, maturisantu.

5. Dóue stipendii de cate 50 fl. v. a. destinate pentru gimnasisti s'a conferitu tineriloru: Nicolau Calefariu studentu in VII cl. la gimnasiulu de statu din Sibiiu si lui Lazaru Bosioroganu, studentu in VII cl. in gimnasiulu dela Orastia.

6. Unu ajutoriu de 50 fl. destinatu pentru unu sodalu, carele voiesce a se face maestru s'a datu l. Nicolau Vestemianu sodalu de cojocariu in Sibiiu, carele'lu va primí numai dupa ce va dovedi mai antaiu, ca este intratu in tiechulu respectivu.

7. Unu ajutoriu de 25 fl. destinatu pentru invetiecelu de meseria s'a datu lui Ioane Tohati invetiacelu de cismariu (ciobotaria) in Bistriti'a. In urma

8. Unu premiu de 25 fl. preliminatu inca din partea adunarei gen. dela Clusiu 1867 pentru unu invetiatoriu, carele va dovedi, ca a prasitu mai multi oltoi, s'a datu lui Petru Gram'a docente in Boosu in comitatulu Clusiului. —

— Reuniunea sodaliloru romani din Sibiiu a tienutu in presér'a de 31 Oct. o festivitate cu produceri in cantari corale, declamatiuni si music'a instrumentala, aflandose de facia si patronulu reuniunei E. Sa dlu Metropolitu si sumitatile inteligintii romane. Productiunile au multiamitu si implutu de bucuria pe toti cei ce se bucura de progresele romaniloru. Totu orasielulu, in care locuiescu romani, ar' trebui provedutu cu reuniuni de acestea, in cari se afla unu fermecu de insaintare in cultura si in stare mai buna. —

Teac'a 12 Oct. Una corespondintia originala in „H. Ztg.“ descopere, ca arestarea dlui Grigoriu Vitézu n'aru fi facuta pentru activitatea lui politica, totusi la pertractarile urmate venira insainte si fantasemele politice. — Inse din scrisorile lui din 1868 nu s'a aflatu nimica, se vede, ca a presimtitu unu ce cá acesta si s'a preingrigitu. „Vitézu s'a escortatu la Clusiu.“ — Óre de ce ambla corespondintele acela cu doi bani in trei pungi? De ce se nu ésa in publicu adeverat'a causa a arestarii, cá si la altii? — Ca dór' din simplu prepusu or' din ura nationale nu se mai sterpéza ómenii! —

UNGARI'A. Pest'a 10 Oct. „F.“ Deputatiunea dietei croate, incredintiata cu susterneresa adresei, fù primita de Maiestatea Sa eri (9 l. c.) pre la 6 óre. Conducatoriulu deputatiunei, presiedintele dietei croate, d. Antoniu Vcsanovici, adresá Maiestatei Sale urmatóri'a cuventare:

Maiestate imp. reg. Apostolica!

Diet'a regatului Crosti'a, Dalmati'a si Slavoni'a ni a incredintiatu onorific'a misiune a depune la pitiórele inaltului tronu alu Maiestatei Tale pré umilit'a adresa, carea, pre langa expresiunea celei mai neclatinate credintie si supuneri omagiale, cuprinde invoiél'a, prin care regatulu Crosti'a, Dalmati'a si Slavoni'a si regatulu Ungari'a au delatoratu tóte diferintiele reciproce de dreptu publicu, afara de diferintiele in privinti'a Fiumei, si au inchisiatu si intemeiatu unu pactu nou de dreptu publicu.

Adres'a inse aduce dovedi nerefrangibile, ca Fiume formésa o parte intregitória a Croatiei, nu numai dupa pusetiunea geografica si dupa nationalitate, ci si dupa dreptu in privinti'a acést'a ne provocamu cu umilintia la decisiunile pré'nalte ale gloriosului strabunu alu Maiestatei Vóstre, imperatés'a Mari'a Teresia, din anii 1776 si 1777 si la diplom'a comitatului Severinului dela 1778, — apoi la decisiunea pré'nalta dela an. 1808 a imperatului de gloriósa pomenire Francisc I. Prin aceste acte diplomatice s'a recunoscutu si espresu in modulu celu mai solemnu nemidilocit'a reincorporare a Fiumei catra regatulu Croatiei. De altmintrea Crosti'a a pregatitu calea pentru o complanare ecuitabile si in privinti'a Fiumei, prin acea, ca in invoiél'a facuta cu Ungari'a au incredintiatu afacerile de comerciu si comunicatiune, precum si cele finantiali si militari ale tierei proprie prin urmare si ale Fiumei conducerei ministeriului comune ungaresc.

De aceea ne rogamu pres umilitu in numele pré credintiosului poporu croatu, cá Maiestatea Ta se te induri a pastrá si a scutí dreptulu Croatiei in privinti'a Fiumei, intre marginile complanarei de dreptu publicu, si a legá si intari invoiéla santei coróne a St. Stefanu cu legatur'a impacarei, a iubirei si a unirea netrecatórie.

La acésta vorbire Maiestatea Sa dede respunsulu urmatoriu:

Cu bucuria si multiamire deosebita am intielesu atatu din adres'a dietei regatului Crosti'a, Dalmati'a si Slavoni'a, ce mi s'a susternutu chiaru acum, catu si din impartasirile ce ministeriulu meu ungaresc mi-au facutu in acesta privintia; ca tóte diferintiele de dreptu publicu, ce au sustatu, s'au complanatu intre diet'a Ungariei si cea a Croatiei spre molcomirea ambeloru parti, si ca prin acést'a, vechi'a legatura istorica, ce a tienutu unite in decursu de secoli amendóue aceste popóre credintióse ale mele, spre fericirea loru, se póte considerá cá restaurata.

Numai in privinti'a Fiumei n'a succesu inca o invoiéla pre cale amicabile.

Conduse de convingerea, ca cea mai frumósa chiamare ce am cá regente este, cá acolo, unde se despartiescu interesele popóreloru mele, se aruncu cuventulu meu in compana, impacandu si complanandu; incredintiandu-me in loial'a si sincer'a prevenire ce statu diet'a Ungariei catu si a Croatiei a documentatu la invoirea asupra cestiuniloru celoru mai momentóse de dreptu publicu, — contenu cu incredintiare, ca precum in tóte celelalte cestiuni, asia si in privinti'a Fiumei se va ajunge dorit'a invoire amicabile. Fara intardiare voiu indroma asia dara pre consiliarii corónei mele ungaresci, cá suatuindcase cu representantii de si tuturoru celoru impartasiti, se'mi susterna propuneri accomodate, cari cá propusetiuni regesci se voru

propune apoi statu dietei unguresci catu si celei croate, si cari prin considerarea tuturoru interesleoru voru se produca contielegerea impreunatata, cá asia opulu invoielei inchiatu si intaritu de mine se póta intrá catu mai curendu in viétia.

Cu resolutiune regésca voiu decide numai in acelu casu nesateptatu, déca, pre basea propuneriloru mele indreptate spre molcomirea tuturoru celoru impartasiti, nu se va poté ajunge resultatulu doritu si necesariu. Impartasiti acést'a comitentiloru dvóstre si ii asecurati despre nestramutat'a mea gratia regésca. —

— In siedinti'a din 10 Oct., cá presiedinte alu comisiunei nationalitatiloru, arata Paulu Somsich, cumca in 9 nu a potutu tiené consultare din cau'a absentarei multoru membri si se róga de camera, cá se imputerésca pe presiedintele camerei, cá pe cale telegrafica se conchiame pe respectivii membri la siedinti'a din 15 Octobre. Terminulu dela 10—15 e fórte pripitu, pote pentru usi deschise; camer'a totusi redicá propunerea la concluzu. S'au primitu apoi modificarile la proiectele de lege pentru rescumperarea decimeloru de pe vinu si s'a luatu in pertractare legea despre desfiintiarea legiloru de camataria, care se si primi cu pucine modificationi. —

AUSTRI'A INFER. Vien'a 13 Oct. Prin ordinatiunea inalta din 7 Oct. fù imputerita ministeriulu cislaitanu a suspenda la §§ din legile fundamentali de stato, si ministeriulu indata si opri dreptulu de reuniri, de adunari, tiermurindu si pres'a intre terminli ordinei legale. — Si acést'a cá mesura de a stirpi escesele din Boemi'a, unde s'a si introdusu dreptulu statariu. — Delegatiunile se voru deschide in Pest'a. —

Cronica esterna.

Scrisóre apostolica a papei catra protestanti si necatolici.

Catra toti protestantii si cetialalti necatolici.

PIU IX.

Voi sciti cu totii ca, — de si fara meritulu nostru inaltiatu pre scaunulu acest'a a lui Petru, si prin acést'a chiamatu la conducerea suprema a bisericei generale catolice si la oficiulu, ce ni 'lu a incredintiatu insusi domnulu nostru Iesusu Christosu in divinetatea sa, — amu aflatu de bine, a chimá la noi pre toti venerabilii nostri frati, pre episcopii lumei intregi, si a i intrunî intr'unu conciliu ecumenicu, care se se serbeze in anulu viitoriu, pentrucá cu acesti venerabili frati, cari suntu chiamati a imparti cu noi grigea nóstra, se potemu face concluse, cari suntu apte si necesarie, a impraseiá intunecimile statoru rateciri stricatióse, cari se inaltia in tóta din'a si respandescu devastari prin tóte partile, spre dauna mare a sufleteloru, precum si a respandí totu mai multu la popórele crestinesci, cari suntu incredintiate vigilantiei nóstre, domni'a credintiei adeverate, a dreptatii si pacii adeverate, care vine dela Ddieu. Plini de incredere in acésta legatura a intrunirii intime si plini de amóre, care léga in modu minunatu pre acesti venerabili frati cu persón'a nóstra si cu scaunulu nostru apostolicu, cari n'au interdistu nici odata in totu timpulu pontificatului nostru, a ne dá cele mai splendide marturie de fidelitate, amóre si aderintia pentru noi si pentru santulu scaunu, avemu sperantia firma, ca inspiratu de grati'a ddiecésca, acestu conciliu ecumenicu chiamatu de noi va aduce pentru timpulu nostru, precum au facutu celelalte concilie generale in secliele trecute, cele mai norocóse si mai avute frupte spre cea mai mare gloria a lui Ddieu si spre mantuirea eterna a ómeniloru.

Inimati de acésta sperantia si incuragisti si miscati de amórea domnului nostru Iesusu Christosu, care si-a datu viéti'a pentru mantuirea intregului genu omenescu, nu ne potemu abstiené, cá cu ocasiunea conciliului viitoriu se nu adresamu cuvintele nóstre apostolice si parintesci catra toti aceia, cari recunoscundu pre Iesusu Christosu de mantuitoriulu loru si mandrinduse cu numele de crestini, nu marturisescu credinti'a adeverata a lui Iesusu Christosu si nu sunta in comunitate cu bisceric'a catolica. Asia facemu prin acést'a si i chiamamu, i admonemu si i rogamu cu totu zelulu si cu tóta amórea, de care suntemu capaci, se ponderese si se cosamineze seriosu, óre urméza ei calea, ce li a prescrisu-o domnulu nostru Iesusu Christosu, spre a ajunge la mantuirea eterna. Si in fapta nime nu póte negá, nici nu se póte indoí, ca insusi Iesusu Christosu, spre a face tóte genurile ómenesci partasie de fruptele mantuirei, a fundatu aici pre pamentu pre persón'a lui Petru una biserica singura si unica, care e unica, santa, catolica si apostolica, si ca i a datu tóta puterea, pentru cá depositulu credintiei se se conserve intregu si nevatematu, pentrucá acesei credintia se se comunice tuturoru popóreloru si tuturoru natiuniloru, pentrucá prin botezu toti ómenii se se infiga incorporarei sale mistice, pentrucá acésta viétia nóua in gratia, fara care nime nu póte meritá si ajunge candva viéti'a eterna, se se conserve si inmultiésca totudéun'a in ei, si pentrucá acesasi biserica, care formeza incorporarea lui mistica, se remana totudéun'a stabila si nestramutata in fiinti'a ei propria, plina de putere pana la implinirea timpuriloru, si se procure tuturoru fiiloru sei totu ajutoriulu necesariu pentru mantuire. Si in adeveru, celu ce aru voi a considerá si scrutá cu atentiune pusetiunea, in care se afla societatile religióse, atatu de diverse si desbinate intre sine si rupte de bisceric'a catolica, care de pre timpulu domnului Iesusu Christosu si a apostoliloru sei a esercitatu totudéun'a si fara intrerumpere, si esercitéza si acum prin pastorii sei legitimi poterea ddiecésca, care i a datuo insusi domnulu, aceia se voru convinge usioru, ca nici una alta societate anumita, nici tóte la olalta, nu formeza acésta unica si generala biserica, care a infiintiatu-o Christosu, domnulu nostru si a carei ecsistintia a voitu-o, si ca nici un'a nu se póte considerá cá membru séu parte a acestei biserice, pentruca, precum se vede, suntu despartite de unitatea catolica. Ca-ci de o parte acestoru societati le lipsesce autoritatea viua si instituita de Ddieu, care autoritate mai nainte de tóte invetia pre omu alescrile credintiei si regulele moravuriloru, care i conduce si i pórta intru tóte, ce se tienu de mantuirea eterna, si de alta parte aceste societati au schimbatu totudéun'a doctrinele loru, si acésta nobilitate si neconstantia la d'insii e totu accesi. Totu omulu intielege fara ostenéla si vede chiaru, ca tóte acestea suntu departe, de a semená cu biseric'a instituita de mantuitoriulu nostru Iesusu Christosu, in care biserica adeverulu e totudéun'a acel'asi, fara de a fi espusu candva vreunei schimbari, cá unu pemnu, care e incredintiatu acestei biserice, spre a remané deplinu neatinsu, si pentru a carui conservare presenti'a si ajutoriulu santului spiritu suntu promise bisericei pentru totudéun'a Asemenea nu necunósce nime, ca acelte abateri ale doctrineloru si pareriloru facu desbinari sociale, ca din acestea se nascu nenumeratele comune si secte, cari se latiescu din di in di spre mare dauna a societatii religióse si civile.

Si in adeveru, celu ce recunósce religiunea cá fundamentulu societatii ómenesci, nu póte se nu recunósca si se marturiséca, cum influintiéza discordi'a si contrarietatea acestoru principie si societati religiunarie, luptandose intre sine, asupra societatii civile, si cu ce potere a provocatu, desvoltatu si intretienutu negarea autoritatii instituite de Ddieu, prin influintí'a asupra inteligintiei ómenesci si a fapteloru ómeniloru, atatu in viéti'a privata catu si in cea sociala, cum a provocatu aceste miscaminte si conturbari de compatimitu in fapte si timpuri, cari conturbari misca si intristéza in modu deplorabilu mai pre tóte popórele.

Intrebuintieze dara toti acei, cari nu tienu la unitatea si adeverulu bisericei catolice (St. Augustino E. LXI. al. 223), ocasionea acestui conciliu, prin care biseric'a catolica, din care faceau parte antecesorii loru, da lumei documentu nou despre unitatea ei intime si despre poterea ei neinvinsa de viétia, si ascultandu de recerintiele inimei loru, se se elibereze din o stare, in care nu suntu asecurati de mantuirea loru propria. Se nu incete, a indreptá rugatiuni ferbinti catra Ddieulu misericordiei, pentrucá se rumpa murulu despartitoriu, se imprastie intunecimile ratecirei, si se'i readuca in sinulu santei mame bisericie, in care antecesorii loru aflau nutrementulu salutariu pentru viétia, si in care singura se conserva si se trada nevatemata doctrin'a lui Iesusu Christosu, si unde se impartiescu misteriele gratiei ddiecesci.

Noi inse, cari conformu detorintiei oficiului nostru supremu si apostolicu, care ni s'a incredintiatu nóue de insusi Iesusu Christosu, domnulu nostru, trebue se implinimu cu celu mai mare zelu tóte detorintiele unui pastoriu bunu, si se cercemu si se imbracsiamu pre toti ómenii din lumea intréga cu amórea nóstra parintésca, — noi indreptamu astadi acésta scrisóre catra orestinii despartiti de noi, in care i rogamu si ecsoramu cu intetire, se grabésca, a se reintórce in staululu unicu a lui Christosu, precum dorimu din tóta inim'a si mai pre susu de tóte mantuirea loru in Christosu Iesusu si ne tememu, ca celu ce va fi judecatoriulu nostru, va cere socóta dela noi, déca, in catu sta in poterile nóstre, nu le vomu fi aratatu si pregatitu calea, spre a ajunge la mantuirea eterna. In adeveru, in tóte rugatiunile nóstre, in tóte rogarile si multiamirile nóstre nu incetamu nici odata, nici din'a, nici nóptea, a ne rogá cu zelu si devotiune catra eternulu pastoriu alu sufleteloru, pentru copi'a luminarei si a gratiei ceresci. Si precum noi, de si nedemni, portamu oficiulu locutitoriului seu pre pamentu, asia speramu cu dorintiele cele mai zelóse si cu bracielе deschise reintórcerea fiiloru ratecitori la biseric'a catolica, pentrucá se i primimu cu amóre in casa tatalui si cá se'i potemu provedé cu tesaurii lui necesaribili. In fapta, dela acésta pré dorita reintórcere la adeveru si la comunitate cu biseric'a catolica depinde esintialminte mantuirea nu numai a fiacarui individu, ci si a intregei societati crestine, si lumea intréga nu póte ajunge mai de graba in posesiunea pacei adeverate, pana ce nu va fi unu unicu staulu si unu unicu pastoriu.

Datu in Rom'a la Sant. Petru in 13 Septembre 1868. In anulu dóuedieci si trei alu pontificatului nostru. — „Fed.“

Situatiunea din Ispani'a ma si in tóta Europ'a nu s'a schimbatu intru nimica. Generalulu Prim s'a pronunciatu pentru monarchia constitutionala liberala si democratica pe basea votului universalu si dimpreuna cu Serano esercita deumviratu dictatoriu. Se vorbesce, ca din familí'a de Hohenzollern se canta unu monarchu.

Nr. 5891/civ. 1868. 1—3

Edictu.

Dela magistratulu urbanu si districtualu alu Brasiovului cá tribunalu se face cunoscutu, cumca la cererea dlui advocatu Nicolau Strevoiu, representantelui massei concursuale a lui Nicolau Gaitanariu, s'a aplacidatu licitarea mobiliaroru, pretióseloru si a marfei ce se afla de facia nevendute si cari se tienu de massa concursuala a lui Nic. Gaitanariu. Spre scopulu acesta s'a ordinatu terminulu pe 31 Octobre a. c. Licitarea se va tiené in faci'a locului si se aduce, ca in terminulu acesta se voru vinde obiectele licitande si mai diosu de sum'a pretuirei loru. —

Brasiovu 10 Octobre 1868.

Dela magistratulu urbanu si districtualu cá tribunalu.

Publicatiune.

In districtulu Chiorului statiunea geometrale, cu unu salariu de 750 fiorini — in siedinti'a comitatului tienenda in 26 Octobre a. c. se va suplini prin alegere. Doritorii se provóca cá pana in 20 Octobre se-si tramita documentele sale vicecapitanului primariu D. Iosifu Papu in Slomcut'a mare, pe langa diplom'a geometrale deosebitu se recere scirea limbei maghiare si romane. —

Din siedinti'a comitetului tienuta in 22 Sept. 1868.

Paulu Dragosiu,
3—3 not. ordinariu.

Cursurile la burs'a in 16. Oct. 1868 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 52 cr. v.
Augsburg	—	—	113 „ 50 „
London	—	—	113 „ 95 „
Imprumutulu nationalu	—	57	„ 25 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %		57	„ 90 „
Actiile bancului	—	737	„ — „
„ creditului	—	209	„ 60 „

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentului in 12. Oct. 1868:

Bani 70·50 — Marfa 71·—.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.